No. 2313 Zaterdag 5 Mei 1928. 45te Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 10 cts.

Curaçaosche Begrooting in de Eerste Kamer.

Voorloopig verslag van de Commissie van Rapporteurs.

Het afdeelingsonderzoek van dit wetsontwerp heeft aanleiding gegeven tot de navolgende beschouwingen en opmerkingen:

Algemeen Regeeringsbeleid. Begrootingspolitiek. Politie.

Volgens artikel 104 van het Regeeringsreglement van Curaçao wordt de begrooting voor dit gewest definitief vastgesteld door de wet in die gevallen, waarvan slechts de beide eerste hier van belang zijn. Definitieve vaststelling is namelijk in de eerste plaats vereischt, indien tot aanvulling der koloniale middelen gevorderd wordt een bijdrage uit 's Rijks schatkist en in de tweede plaats, indien Koninklijke goedkeuring wordt onthouden aan de begrooting, zoodanig als zij door den Kolonialen Raad aangenomen is.

Van het jaar 1895 af tot en met 1927 heeft zich steeds het eerste geval voorgedaan. En nu de mogelijkheid eindelijk open staat tot toepassing van het laatste lid van genoemd artikel 104, de voorloopige vaststelling als de definitieve te doen gelden, ziet men, dat de Minister op den tweeden in artikel 104 vermelden grond vaststelling bij de wet vraagt. Door [illegible] vele leden werd deze [illegible] van den bewindsman betreurd. Zij waren van meening, dat hier te weinig rekening is gehouden met het weliswaar beperkte, maar toch in elk geval niet te ontkennen recht van autonomie, aan Curaçao toekomende. De Minister spreekt op bladz. 1 zijner, bij brief van 6 Januari j.l. aan de Tweede Kamer toegezonden Memorie van Antwoord over een uitzonderingsgeval, dat zich hier zou voordoen, een standpunt, waarmede deze leden zich bezwaarlijk konden vereenigen. Immers, te weinig was huns inziens rekening gehouden met het beginsel, dat aan artikel 61 tweede lid, onzer Grondwet ten grondslag ligt.

Evenmin konden zij aannemen, dat hier redenen van politieken of moreelen aard ingrijpen in het begrootingsbeleid voor het opperbestuur tot plicht hebben gemaakt. Gelet nu op het feit, dat de oplossing van het vraagstuk der reorganisatie van de politie aanleiding is geweest tot de boven besproken houding van den Minister, vroegen de leden, hier aan het woord, zich af, of het wellicht redenen van ingrijpend geldelijken aard konden zijn geweest, welke dezen bewindsman bewogen hebben aan de door den Kolonialen Raad vastgestelde begrooting de Koninklijke goedkeuring te doen onthouden. Zoo ja, waarom zijn dan in de meervermelde Memorie van Antwoord geen cijfers gegeven, waaruit zou kunnen blijken, dat een stelsel van reorganisatie der politie in Curaçao, afwijkende van dat, hetwelk de Minister tot het zijne heeft gemaakt, financieel niet te verantwoorden ware?

Afgezien nog van dit speciale punt, waarop zij nader terug wenschten te komen, waren deze leden van oordeel, dat de Minister én tegenover Curaçao én tegenover de Volksvertegenwoordiging in Nederland geen voorzichtig en tactisch beleid gevoerd heeft. Zoo kon huns inziens moeilijk beweerd worden, dat Zijne Excellentie er in geslaagd is de scherpe critiek, bij de schriftelijke en openbare behandeling dezer begrooting in de Tweede Kamer uitgeoefend op het door hem en den huidigen Gouverneur van Curaçao gevoerde beleid, te weerleggen. Zoowel ten opzichte van het reeds aangeroerde politievraagstuk als ten opzichte van de onderwijspolitiek heeft de Minister radicaal van koers moeten veranderen.

Voorts meenden deze leden nogmaals 's Ministers aandacht te moeten vragen voor de opmerking, voorkomende op blz. 5 van het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer over deze begrooting, waarin staat, „dat in het algemeen door de Regeering veel te weinig met de autonomie van Curaçao wordt rekening gehouden en dat te veel van uit de departementale bureaux wordt geregeld." Wat deze laatste stelling betreft, wenschten zij te wijzen op hetgeen door den heer VAN BOETZELAER VAN DUBBELDAM op 15 Februari j.l. hierover in de Tweede Kamer is gesproken (*Handelingen*, blz. 1362). Zij konden niet nalaten op te merken, dat de Minister in zijn rede van 16 Februar. j.l. wat snel over deze toch geenszins van belang ontbloote aangelegenheid was heengegleden en spraken de hoop uit, dat hij te dezen opzichte bij voortduring waakzaam blijve. Het geeft te denken, dat, terwijl er in de laatste jaren op het eiland Curaçao een sterke economische vooruitgang valt waar te nemen, onder de bevolking stijgende ontevredenheid heerscht over het vanwege en door het Departement van Koloniën gevoerde beleid.

Wat nu de reorganisatie der politie aangaat, zoo vroegen vele leden zich af, of de Minister dit vraagstuk niet wat al te luchthartig beziet in verband met de stemming der Curaçaosche bevolking. Zij konden deswege niet instemmen met de vergelijking, door Zijne Excellentie getrokken in zijn op 11 Mei 1927 in de Tweede Kamer uitgesproken rede (*Handelingen* 1926–1927, blz. 994). De ontstemming der bevolking werd door hen alleszins te billijken geacht. Zeer weinig ingenomen toonden deze leden zich met het Koninklijk besluit van 21 November 1927, welks artikel 4 huns inziens onwettig is, als zijnde in strijd met artikel 153 van het Regeeringsreglement. Weliswaar heeft de Minister zich bereid verklaard een wijziging van dit artikel te bevorderen, maar is, zoo vroegen zij, de Minister ook bereid nader overleg met den Kolonialen Raad te doen plegen ten einde te trachten tot een regeling van het vraagstuk der politie te komen, welke aan de wenschen van dien Raad te gemoet komt, zoodat beide partijen bevredigd worden?

Andere leden vroegen, of de Minister reeds kan mededeelen, op welke wijze hij zich voorstelt de bezwaren, op zulk een uitnemende en afdoende wijze tegen genoemd artikel 4 naar voren gebracht door den heer BEUMER, te ondervangen.

Voorts zouden zij gaarne vernemen, op welke gronden bij den Kolonialen Raad verzet is gerezen tegen het opdragen aan de militaire politie van de in artikel 2, sub *c*, genoemde „andere werkzaamheden in het belang der politie", een punt, waarop de Minister zicht tot toegeven bereid heeft verklaard. Ook de heer STATIUS MULLER heeft zich, naar zij meenden te weten, bij dit verzet aangesloten. Huns inziens moest juist op dit stuk de uit Holland gezonden marechaussee bij uitstek deskundig geacht worden, zoodat althans daarvoor de instandhouding van een „klein korps burger-politie-ambtenaren" geenszins noodig is.

De positie van den Gouverneur.

Eenige leden wezen op een zinsnede, voorkomende op blz. 5 der meervermelde Memorie van Antwoord, volgens welke de critiek op het beleid van den tegenwoordigen Gouverneur vrijwel uitsluitend zou voortkomen uit aan dezen Landvoogd in politieken zin verwante organen. Met een zoodanige voorstelling der zaken konden deze leden zich bezwaarlijk vereenigen. Immers die critiek komt ook elders voor en is wel ten duidelijkste aan den dag getreden in de Tweede Kamer bij de discussiën over de Curaçaosche begrooting voor dit dienstjaar. Het werd door de leden, hier aan het woord, dan ook betreurd, dat de Minister den Gouverneur in zijn positie heeft gehandhaafd.

Andere leden stemden met deze beschouwingen in. Ook huns inziens is de Gouverneur niet de rechte man op de rechte plaats. Voorts was het hun niet duidelijk, hoe de Minister, die ten vorigen jare gewaagde van gemis aan voortvarendheid bij den genoemden gezagsdrager, thans heeft kunnen verklaren, dat het achterwege blijven van tal van voorzieningen een gevolg is geweest van gebrek aan personeel. Hoe is, zoo vroegen zij, de Minister verleden jaar dan tot zijn klacht gekomen, als hij op 16 Februari j. l. in de Tweede Kamer verklaart: „Het gebrek aan personeel heb ik 2 jaar geleden dadelijk gevoeld en ik heb onmiddellijk maatregelen genomen om daarin te voorzien." (*Handelingen*, blz. 1378)? Heeft de Gouverneur ook — en wel tijdig — versterking van personeel gevraagd? In welke categorieën van personeel was een tekort?

Herziening van het Regeeringsreglement.

Enkele leden merkten op, dat de Gouverneur zich ten opzichte van dit punt in geen geval zal kunnen beroepen op gebrek aan personeel. Zij herinnerden er aan, dat in April 1922 een commissie is benoemd tot het verleenen van advies omtrent de herziening van de West-Indische Regeeringsreglementen, van welke commissie de oud-Gouverneur van Suriname de heer G. J. STAAL voorzitter werd. Verslag werd uitgebracht op 29 Maart 1923, en den Gouverneurs van Suriname en van Curaçao ter fine van advies toegezonden. Vijf jaar dus reeds ligt dit verslag gereed. Evenlang is de tegenwoordige Gouverneur in functie; tweemaal kwam hij met langdurig verlof. Nog steeds echter wordt op zijn advies gewacht, naar de Minister op bladz. 6 der Memorie van Antwoord mededeelt.

Derhalve werd de vraag gesteld, of deze aangelegenheid niet beter van Departementswege zou kunnen worden aangevat, in afwachting van het advies van den Gouverneur, opdat eindelijk aan de bepalingen der Grondwet uitvoering worde gegeven.

Onderwijs-politiek.

Met klem drongen vele leden er op aan, dat de nu reeds tal van jaren besprokene en nadrukkelijk gewenschte gelijkstelling van het openbaar en het bijzonder onderwijs in Curaçao zal worden doorgevoerd.

Gevraagd werd, of de toezegging van den Minister hieromtrent op 21 Februari j. l. aan den heer VAN VUUREN gedaan, zoodanig moet worden opgevat, dat er volledige uitvoering zal worden gegeven aan het tweede lid van artikel 180 van het Regeeringsreglement, m. a. w. dat de wet onvoorwaardelijk zal worden nageleefd.

Andere leden waren naar aanleiding van hetgeen te dezer zake in de Tweede Kamer bij de openbare behandeling is gesproken en door den Minister is beloofd niet zonder bezorgdheid.

Waren zij goed ingelicht, dan ontbrak nogal het een en ander aan de qualiteit van het bijzonder onderwijs, hetwelk een groot deel van het onderwijs in het gewest uitmaakt, vergeleken met het peil, waarop het openbaar onderwijs staat.

Zoo wordt er bijvoorbeeld geen onderwijs gegeven in het Nederlandsch, doch alleen in een Indische taal, terwijl ook de bekwaamheid van het onderwijzend personeel en de inspectie niet boven allen twijfel verheven schijnen te zijn.

De leden, hier aan het woord, vroegen, of de geopperde bezwaren juist zijn. Zoo ja, zijn zij dan niet van dien aard, dat verzet moet rijzen tegen de door den Minister toegezegde algeheele gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs? En is ook uit financieele overwegingen deze gelijkstelling wel te billijken?

Uit deze beide achtereenvolgens opgesomde zienswijzen moge het den Minister duidelijk geworden zijn, dat, hoewel de Kamer op dit punt niet eenstemmig is, prijs zal worden gesteld op een vast omlijnd en consequent beleid van dezen bewindsman ten opzichte van dit vraagstuk, dat nu reeds zoovele jaren een onderwerp van ampele bespreking heeft uitgemaakt.

In zake de Curaçaosche Petroleum-Maatschappij.

Eenige leden meenden te weten, dat de Gouverneur wat al te veel rekening hield met de wenschen en belangen dezer maatschappij. Ook was hun ter oore gekomen, dat personen, die in Curaçao hooge ambtelijke posities innemen, als stroomannen dienst hebben gedaan bij den aankoop van terreinen door de Curaçaosche Petroleum-Maatschappij. Gaarne zouden zij hieromtrent eenige inlichtingen van den Minister ontvangen.

Andere leden spraken er hun voldoening over uit, dat maatschappijen als de thans ter sprake gebrachte zich in de Indische gebiedsdeelen van het Koninkrijk vestigden. Zij hadden hiertegen slechts één bezwaar, namelijk dit, dat wellicht hierdoor de belangen der ondernemers, die reeds geslachten lang zich hebben beijverd om tot vergrooting der productie werkzaam te zijn, eenigszins ter zijde geschoven zouden worden of te veel ten achter gesteld.

Weer andere leden waren getroffen door hetgeen het lid der Tweede Kamer, de heer JOEKES, in de vergadering van 16 Februari j. l. had medegedeeld omtrent het afstaan om niet van de beschikking over de Caracasbaai aan de Curaçaosche Petroleum-Maatschappij (*Handelingen*, blz. 1370). Het antwoord van den Minister daarop luidde, dat deze zaak hem voor het oogenblik niet in bijzonderheden voor den geest stond (*Handelingen*, blz. 1377). Deze leden spraken de hoop uit, dat de Minister thans deze bijzonderheden zal kunnen mededeelen.

Eenige leden betoonden hun ongenoegen over een passage, voorkomende in dezelfde rede van den Minister, waar deze bewindsman spreekt over het maatschappelijk gedrag van den Gouverneur (*Handelingen*, blz 1378.) Van den directeur der Petroleum-Maatschappij wordt dan gezegd, dat hij „door zijn standing" .... „eigenlijk de eenige evenknie is van den Gouverneur." Voor een dergelijke disqualificatie van de Curaçaosche „notabelen" bestaat toch allerminst reden. Zij is daarenboven in strijd met de opvattingen der elkaar opgevolgd zijnde Gouverneurs en naar deze leden meenden te weten ook met die van den tegenwoordigen. Een dergelijke opvatting zal er allerminst toe bijdragen de in den laatsten tijd zoozeer verslechterde gezindheid in Curaçaosche kringen tegenover het moederland te verbeteren.

Verbetering der Handelskade te Willemstad.

Bij de behandeling van deze begrooting in de Tweede Kamer werd door den heer IJZERMAN de aandacht op deze aangelegenheid gevestigd. Deze afgevaardigde heeft er op gewezen, hoe, toen de toestand der kade steeds slechter werd, men eindelijk een aanvang heeft gemaakt met het herstellingswerk. Daartoe is een zeer onereus contract aangegaan met een buitenlandsche firma. Deze overeenkomst liep slechts over den bouw der kademuren. Het verdere werk bleef ten laste van het Gouvernement. De kosten echter voor dit „verdere werk" worden op weinig minder geraamd dan de aannemingssom van het werk, waarvoor de afspraak geldt. Bovendien heeft het Gouvernement bij dat contract verplichtingen in verband met de levering van materialen op zich genomen — op straffe van boete bij verzuim — waaraan het niet behoorlijk kon voldoen. Ten gevolge daarvan moesten aanzienlijke bedragen betaald worden wegens verzuim van tijdige levering. (Zie *Handelingen*, blz. 1351.)

De Minister is in deze zaak niet getreden. De leden, die haar ter sprake brachten, zouden het op prijs stellen, indien hij thans de noodige inlichtingen wilde verschaffen.

Toestand der Bovenwindsche eilanden.

Vele leden sloten zich aan bij hetgeen over dit onderwerp gezegd is in de Tweede Kamer. Zij spraken de hoop uit, dat de Minister er bij voortduring op bedacht zou zijn deze eilandengroep uit haar economisch achterlijken toestand op te heffen. Naar aanleiding hiervan werd opgemerkt, dat tot het jaar 1918 St. Eustatius was vooruitgegaan, terwijl na dat jaar de toestand van dit eiland steeds meer is verslechterd, vooral na 1925. Enkele leden drongen er op aan, dat alles in het werk moest worden gesteld om de bevolking der drie eilanden terug te voeren tot den landbouwenden stand.

Eenige leden achten het wenschelijk, dat op elk der drie eilanden een Hollander gezaghebber zou zijn en niet iemand, die rechtstreeks uit de West afkomstig was. Andere leden wenschten zich ten opzichte van dit punt niet uit te spreken.

Haven- en loodswezen.

Eenige leden zouden gaarne vernemen, wat de reden is geweest van het ontijdig vertrek van ir. J. P. ESCHER. De Minister koesterde het vorige jaar groote verwachtingen van de uitzending van dezen ingenieur. Te meer verwondering verwekte het, dat de heer ESCHER betrekkelijk kort na zijn aankomst weer terugkeerde, zonder iets belangrijks te hebben tot stand gebracht. Is het juist, zoo vroegen zij, dat hij van den waarnemenden Gouverneur het tegendeel van medewerking ondervonden heeft? Indien mogelijk, ontvingen deze leden liefst een dieper gaande uiteenzetting omtrent deze aangelegenheid dan die, welke de Minister op blz. 1377 der

Handelingen van de Tweede Kamer gegeven heeft.

Watervoorziening.

Enkele leden hadden met belangstelling kennis genomen van hetgeen de Minister omtrent dit punt medegedeeld heeft aan de Tweede Kamer op 16 Februari j.l. (*Handelingen*, blz. 1376—1377). Zij stelden evenwel de vraag, of de Minister zich er van verzekerd heeft dat de leiding van het bedrijf van den aanleg der waterleiding, opgedragen aan den oud-gezaghebber der Bovenwindsche eilanden, den heer BEAUJON, die geen technicus is, inderdaad wordt uitgeoefend onder voortdurend toezicht van den directeur van openbare werken, ir. VAN ROSSE; dit in verband met de verklaring van den heer CRAMER, dat de Minister ter zake verkeerd zou zijn ingelicht, op welke verklaring de Minister niet heeft geantwoord.

Salarieering der ambtenaren.

De Minister deelt op blz. 7 zijner Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer mede, dat door den Gouverneur een commissie is ingesteld, ten einde advies uit te brengen omtrent deze aangelegenheid. Eenige leden spraken de hoop uit, dat binnen zeer afzienbaren tijd het salarisvraagstuk tot een definitieve oplossing gebracht zal worden, nu deze eerste stap gedaan is.

Benoeming rechterlijk ambtenaar.

Tot welk doel, zoo vroegen enkele leden, werd onlangs in het *Weekblad van het Recht* een rechterlijk ambtenaar gevraagd, terwijl deze leden meenden te weten, dat er geen vacature bestaat?

Aldus vastgesteld den 31sten Maart 1928.

WESTERDIJK, STEGER, DE MURALT, JANSSEN, ANEMA.

NOOT VAN DE REDACTIE.

Ofschoon, zooals te verwachten was, *vele* leden met klem op doorvoering der gelijkstelling aandrongen, mogen wij toch niet nalaten de andere aan 't woord zijnde leden, die er niet zoo goed over te spreken waren, even van antwoord te dienen. Tot onze groote verwondering, klinkt ons hier een heel andere toon tegemoet als uit de Verslagen van de Tweede Kamer. Daar openbaarde zich bijna zonder uitzondering bij alle partijen een groot rechtvaardigheidsgevoel, dat niet meer of minder dan de uitdrukkelijke eisch stelde: doorvoering der gelijkstelling, anders zou men er ernstig over denken, tegen de onderhavige begrooting te moeten stemmen.

De toon die uit het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer vooral waar de *andere* leden over het onderwijs aan 't woord zijn, opklinkt is ons veel minder sympathiek. Hoe 't komt weten wij niet; misschien, doordat men zijn inlichtingen, niet aan de goede bronnen ontleend heeft. Laat het voor eens en voor altijd gezegd zijn, dat men, om een zuiver oordeel te vormen over het bijzonder onderwijs in vergelijking met het O. O. men onderscheid moet maken tusschen het onderwijs in het stadsdistrict en in de buitendistricten.

Wat het eerste betreft, kan het bijzonder onderwijs de vergelijking met het openbaar onderwijs, met glans doorstaan.

De Koloniale Verslagen, waarin zoowel de verslagen der schoolcommissie als van den Inspecteur van het onderwijs verwerkt worden, zijn daar om dit te bewijzen. Dit geldt zoowel voor het Lager als M.U.L.O. onderwijs. En dit is ook wel de reden waarom verschillende andersdenkenden, vooral onder de Hollanders, bij voorkeur hun kinderen naar de Katholieke school sturen. Dit zouden zij toch zeker niet doen, als het onderwijs er minderwaardig was of op een lager peil stond. Wat hier gezegd is, geldt evenzeer voor de scholen op de hoofdplaatsen der andere eilanden.

Wat al deze scholen betreft, — de eenige voor wie een vergelijking te maken valt met de openbare scholen, omdat in de buitendistricten tegenover het katholiek onderwijs geen openbaar onderwijs bestaat, — wat deze dus betreft zijn de aan het woord zijnde leden totaal verkeerd ingelicht. Zoodat er volstrekt geen bezorgdheid behoeft te bestaan omtrent hetgeen door den minister beloofd is.

Het B. O. is minstens even goed als O. O. en is er op uit zich nog steeds te vervolmaken.

Wat de scholen in de buitendistricten betreft, zijn de aan de heeren verstrekte inlichtingen al even fout.

Dat er „geen onderwijs in het Nederlandsch, doch alleen in een inlandsche taal" gegeven wordt. Zoo iets wordt publiek in een officieel stuk, uitgaande van de Eerste Kamer, verkondigd, terwijl toch reeds jaren her het Hollandsch als voertaal verplichtend is gesteld, voor *alle* scholen. Om de waarheid te zeggen, begrijpen wij eigenlijk niet goed waar de heeren hun licht ontstoken hebben. Zeker niet bij iemand die ter zake kundig is. Anders zouden zij niet zulke rare dingen kunnen verkondigen, die in flagrante tegenspraak met de waarheid zijn.

Men behoorde toch te weten, dat bij de wet het Hollandsch als voertaal van het onderwijs, ook in de buitendistricten, waar de kinderen als zij op school komen nog nooit een woord Hollandsch gehoord hebben, is voorgeschreven.

Men mag erover twisten, of het paedagogisch goed gezien is, tot voertaal van het onderwijs een taal te nemen, die de kinderen nooit gehoord hebben en gedurende de schooljaren nergens anders dan op school hooren, een feit is het.

Wij zouden hier tegenover kunnen stellen de meening van een onderwijsman van algemeen en onbestreden gezag, die niets liever zou zien, dan dat er op de buitenscholen een breede marge voor het onderwijs in de landstaal werd open gehouden. Wij voor ons zijn ervan overtuigd dat dit zoowel het onderwijs in den strikten zin, als de opvoeding zou ten goede komen.

Bij de doorvoering van de wet op de gelijkstelling zal er dus voor deze scholen een aparte regeling moeten gemaakt worden, daar er immers geen vergelijking te trekken valt met eenige openbare school; — en wel om de eenvoudige reden dat deze niet bestaan.

O. i. zal men een apart leerprogram voor deze scholen moeten vaststellen, waarbij wij dan hopen dat met de landstaal ruim rekening zal worden gehouden; men zal de eischen moeten vaststellen waar aan het onderwijzend personeel zal hebben te voldoen. En dan naar recht en billijkheid de wet uitvoeren.

Dat de bekwaamheid van het onderwijzend personeel.... niet boven allen twijfel verheven is", wij kunnen wederom volstaan met te verwijzen naar de Kol. Verslagen, waarin bijna steeds zonder uitzondering het onderwijs in de buitendistricten bevredigend genoemd wordt. En welke reden heeft men om te schrijven dat de inspectie niet boven allen twijfel verheven is? Voor zoover wij weten, is daar nooit eenige aanleiding toe gegeven, noch door den gouvernementsinspecteur, die over alle scholen gaat, noch door den bisschoppelijken inspecteur die de zorg heeft voor de diverse missiescholen.

Doch het „venenum" zit hier vooral „in cauda," vooral in de laatste vraag van de paragraaf over het onderwijs zit het venijn: „En is ook uit financieele overwegingen deze gelijkstelling wel te billijken?"

Na al hetgeen er in de Tweede Kamer door de woordvoerders van diverse politieke partijen, — met uitzondering natuurlijk van Ds. Lingbeek, die nu eenmaal de religieuzen-onderwijzers het licht niet in de oogen gunt en die in zijn bestrijding vrij wel geisoleerd staat — gezegd is omtrent de verdere doorvoering der gelijkstelling begrijpen wij niet goed, welke financieele overwegingen men nog kan doen gelden om deze niet door te voeren. Ik verwacht dat er ook in de Eerste Kamer wel een hartig woordje zal gezegd worden aan 't adres dergenen, die om financieele redenen de doorvoering der gelijkstelling zouden willen afwimpelen, en dat de Minister wel zal gedwongen worden zijn eenmaal gegeven woord gestand te doen. Of liever gezegd, die dwang zal wel niet noodig zijn.

Jarenlang heeft men om financieele overwegingen de verdere doorvoering de gelijkstelling op de lange baan geschoven; en jarenlang heeft de missie er zich bij neer gelegd. En als de verschillende woordvoerders in de Kamer, — met name de Heer van Vuuren, de vurige kampioen, voor 't goed recht van het B. O. — er niet zoo sterk op gestaan hadden, dan was waarschijnlijk geheel de gelijkstelling „ad kalendas graecas" verdaagd.

De financieele overwegingen van enkele jaren geleden gelden nu niet meer; - en daarom eischt thans het B. O. zijn recht op. Dat zou toch ieder ander ook doen. Waarom dan het B. O. niet? Een recht, door de Grondwet gegeven, waaraan dus niet te tornen valt. Zoogoed als voor alle andere werken van openbaren nutte, zullen ook voor het onderwijs, hetzij dan Openbaar of Bijzonder, de gelden moeten worden opgebracht.

Of men moet de meening zijn toegedaan, dat het Onderwijs geen algemeen, geen volksbelang is.

Dan houdt natuurlijk alle discussie op.

CIRCULAR.

WEST INDIA MERCANTILE Co. Ltd.
APARTADO 74.

Curaçao, 1 de marzo 1928.

Señore(s)..

Muy Señor(es) nuestro(s):

Tenemos el honor de informar á Ud(s) que según escritura pública ha sido constituida en esta fecha la Compañia Anónima

West India Mercantile Co. Ltd.

con Capital autorizado de Fls. 250.000.—, siendo el Capital pagado de Fls. 100.000:—

Esta Compañia ha comprado el activo i pasivo del bien conocido negocio de los Srs. EGON GERSTL & Co., i seguirá ocupándose de toda clase de transacciones en los ramos de Importación, Exportación, Comisión i Representaciones.

Como Directores han sido nombrados los Sres. Egon Gerstl i Ruben D. Senior, de cuyas firmas al pie, le(s) suplicamos tomar nota.

Confiando merecer la confianza de Ud(s), nos complacemos en suscribirnos de Ud(s).

attos i SS. SS.

WEST INDIA MERCANTILE Co. Ltd.

El Sr. Egon Gerstl firmará: Egon Gerstl.

El Sr. Ruben D. Senior firmará: Ruben D. Senior.

CIRCULAR.

EGON GERSTL & Co.

Curaçao, 1 de mayo 1928.

Señor(es)..

Muy Señor(es) nuestro(s):

De conformidad con lo expuesto en la precedente circular, venimos á informar a Ud(s) que hemos vendido a la Compañia Anónima

West India Mercantile Co. Ltd.

que acaba de constituirse en esta ciudad, el activo i pasivo de nuestros negocios en general.

El Sr. Egon Gerstl, principal de nuestra firma i Don Ruben D. Senior, apoderado general de la misma, quedarán al frente de la nueva Compañia, de manera que tenemos plena confianza en poder continuar dando a nuestra distinguida clientela, como también a nuestros representados i demas relaciones la misma buena atención de siempre.

Agradecemos a Ud(s) por los favores que hemos merecido durante el tiempo que ha existido nuestra firma, los cuales suplicamos seguir dispensando a la nueva Compañia.

Attos SS. SS. i amigos,

EGON GERSTL & Co.

BERICHTEN

MISSIE-NIEUWS.

Goede reis.

Dinsdag vertrekt de H. E. Pater MARTIN LUYCKX, Vicaris Provinciaal per S. S. „Portorico" via Guadeloupe naar de Bovenwindsche eilanden, in visitatie. Goede reis.

Provinciaal der P. P. Dominikanen.

Op het Provinciaal kapittel der Paters Dominikanen van Nederland, dat Dinsdag j. l. is bijeen gekomen, is tot Provinciaal der Nederlandsche provincie gekozen de H. E. Pater Angelus Jurrius. De H. E. Pater Jurrius was gedurende vele jaren professor en novicenmeester in het studiehuis te Zwolle en gedurende laatste jaren Prior en Professor in het klooster te Huissen.

Religieuse Professie.

Op 11 April heeft de Eerw. Zuster Dominikanes Ma. Rosalia (mej. Gumersinda Luydens) te Aruba de plechtige H. Professie gedaan in de orde van den H. Dominicus; op 30 April heeft in het klooster der Zusters Dominikanessen te Voorschoten de Eerw. Zuster Anna Marie (mej. Johanna Duardo van Aruba) haar tijdelijke geloften afgelegd, en heeft mej. Frederica Oduber, van Aruba, het religieuse kleed aangeomen.

Aan alle, ook aan hare geachte Familie, onze hartelijke gelukwenschen.

Kolonialen Raad.

Volgens telegraphisch ontvangen bericht zijn bij Koninklijk Besluit tot leden van den Kolonialen Raad benoemd de Heeren C. N. WINKEL, A. VAN LEEUWEN, en Mr. G. H. ESRES. Onze gelukwenschen.

Welkom.

Donderdag arriveerde uit Europa de Heer JOSSY C. HENRIQUEZ, Lid van den Kolonialen Raad, en zijn geachte Familie. Welkom!

Goede reis.

Per S. S. „Simon Bolivar" vertrekken heden naar Panama de Heer M. ELLIS en Echtgenoote en Mej. ELLIS. Goede reis.

DE HEER EN MEVROUW
Sprockel-Mommers
geven kennis van de geboorte van hun dochter
Elisabeth Maria Teresa
2 Mei 1928
St. Elisabeth's-gasthuis.

Indische Tentoonstelling.

De propagandakrant voor de Indische Tentoonstelling die te Arnhem zal gehouden worden, ziet er keurig en smaakvol uit. No. 3 en 4 bevatten een paar aardige artikelen over het hoedenvlechten op Curaçao.

Bekendmaking.

De verkoop van juweelen en van gouden en zilveren voorwerpen ter Spaar & Beleenbank van Curaçao beleend van den **2n Juli 1926**, *onder* **N° 1131 O.** *tot en met* **N°. 9582 O.** *zal plaats hebben op Donderdag den* **10n. Mei** *a.s. 's morgens ten* **9 uur** *en volgende Donderdagen.*

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 5 Mei
De Voorzitter
11 *H. J. COHEN HENRIQUEZ.*

West-Indische Gids.

Inhoud, April 1928.

Enkele beschouwingen, door Tj. Pyttersen.

Curaçao en onderhoorige eilanden 1816—1828 VIII, door Mr. B. de Gaay Fortman.

Een conflict tusschen Amsterdam en de Staten Generaal over Suriname in 1774 en '75, I, door C. K. Kesler. Bibliografie.

Uitvoering Nazareth.

De deze week ten bate van het „Apostolaat ter Zee" gegeven uitvoeringen van het oratorium „*Nazareth*", met lichtbeelden, zijn een succes geweest. De zang van het Dameskoor was keurig en fijn. Het koor toonde zich de dikwijls moeilijke muziek volkomen meester. De solo's waren van een subtiele helderheid, en werden met veel gevoel gezongen. Hoe de zang in den smaak viel, bleek wel uit het applaus dat telkens spontaan losbarstte, en ook wel verdiend was. Onze hulde aan P. Bührs, en zijn koor voor deze prachtige prestatie; doch een heel bijzondere hulde aan de drie solisten, de dames Petronilia de Lanoy, Carmen Palm en Conrada Palm.

De zangvereeniging „Orfeon" trad voor 't eerst op. Doch wij mogen wel zeggen, dat dit eerste optreden een triomf was. De dirigent, de heer M. Lasten beheerscht zijn koor volkomen.

De nummers waren goed gekozen; 'n afwisseling van ernst en luim.

De inzet met „Ave Cesar" was prachtig en oogstte een stormachtig applaus.

Het is teveel alle nummers afzonderlijk te bespreken. Maar wel mogen we nog vermelden dat de „Domme Judokus" een reuzesucces had. Een oprecht „tot spoedig weerziens." Wij kunnen het publiek niet genoeg aanbevelen, om de laatste uitvoering op morgen, Zondagavond, bij te wonen.

De pianobegeleiding door den heer J. Palm, is boven allen lof verheven. Maar toch mogen wij dit relaas niet sluiten zonder een woord van innigen dank aan den heer Palm, wiens meesterlijk spel zooveel tot het behaalde succes heeft bijgedragen.

Prinsesse-dag.

Prinsesse-verjaardag heeft een kalm verloop gehad. Van feestelijkheden was er niet veel te bespeuren. De meeste winkels waren gesloten. Onder de geleide van Mevr. van der Stok en andere Dames der *Isla*. maakten een 26tal Hollandsche kinderen hun opwachting ten Gouvernementshuize, om aan Z. E. de Gouverneur, vertegenwoordiger van H. M. de Koningin, hunne oranje-bloemen aan te bieden.

Scherpenheuvel gaf een welgeslaagd soirée en de vaderlandsche films door het Alg. Nederl. Verbond in de Salon Habana gegeven, hadden veel bekijks.

Z. E. de Gouverneur en Echtgenoote, vereerden de voorstelling met hunne tegenwoordigheid.

Het volgend jaar een stapje verder, en spoedig zal ook Prinsesse-dag een echt nationale feestdag worden.

Kabelnieuws.

Zware aardbevingen zijn er gevoeld in Griekenland, Bulgarijë, Roemenië, Groote verwoestingen zijn aangericht, nog verergerd door aanhoudende regens. Te Varna in Bulgarije werd de heele stad overstroomd, en alle schepen in de haven gingen naar den kelder. De eilanden Mytilene en Syra zijn door een cycloon geteisterd, die honderden daken wegrukte. Zware regen- en hagelbuien vermeerderden nog het lijden der menigte daklooozen. Een derde van de bevolking van Corinthe heeft de stad verlaten. Het dorp Geranza in de buurt is geheel vernield.

In verschillende streken van den Balkan is er een modderregen neergevallen, zoo dik dat de zon erdoor verduisterd werd. Men vermoedt dat deze veroorzaakt is door een eruptie van een vulkaan in de buurt van Benitza, in de provincie Bukovine, die al sinds vijftig jaren uitgedoofd scheen. Hetzelfde verschijnsel openbaarde zich in de steden Hetlen, Cernauti, Vascauti en Saroca bij de Russisch-Poolsche grens. Gedurende 4 uur was de hemel zoo verduisterd, dat men de straatlantaarns moest aansteken.

De modder lijkt op asch, door een vulkaan uitgebraakt.

Koloniale Raad.

Zitting op Maandag, den 7n. Mei 1928 des avonds te 8 uur.
Te behandelen onderwerpen:

1. Ingekomen stukken.

2. Vaststelling schrijven aan Zijne Excellentie den Gouverneur, in antwoord op de gouvernements-depeches dd. 10 en 14 April Nos. 1068 en 1083 over den bouw van garages en verblijven enz. voor Venezuelaansche arbeiders op Parera.

3. Ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1929.

Willemstad, den 4n. Mei 1928.
De Grieffier van den Raad,
BOOMGAART.

Koloniale Raad.

Zitting op Dinsdag, den 8n. Mei 1928.

Te behandelen onderwerpen:

1. Sluiting zittingjaar 1927-1928 des voormiddags te 8½ uur.
2. Opening zittingjaar 1928-1929 des voormiddags te 9 uur.

Willemstad, den 4n. Mei 1928.
De Griffier van den Raad,
BOOMGAART.

De Paus en Nobile's Pool-Expeditie.

Het kruis, dat op de Pool geplant zal worden.

Men schrijft uit Rome aan de Maasb.:

Hoezeer de H. Vader zich voor de Noordpool-expeditie van generaal Nobile interesseert, blijkt ook uit het feit, dat Z. H. aan mevrouw Nobile den prachtig bewerkten palmtak, dit jaar overeenkomstig oud gebruik op Palm-Zondag door de Zusters Camaldulensen aangeboden, heeft geschonken. Mgr. Caccia Dominioni, Maestro di Camera van Z. H., had de opdracht van den H. Vader gekregen om den palmtak te gaan overhandigen.

Verder heeft de Paus, zooals reeds gemeld is, als geestelijken begeleider der expeditie een der geleerdste Jesuïeten op natuur-wetenschappelijk gebied, pater Gianfranceschi, rector der Jesuïeten-universiteit, meegegeven op voorstel van generaal Nobile zelf.

Pater Gianfranceschi heeft de opdracht met geestdrift aanvaard. „De gedachte, dat daar ginds misschien nog nooit een priester geweest is", zei de pater, „roert mij diep. Het zal een overheerlijk schouwspel zijn, in de eindelooze verlichting van den Noordpooldag de H. Mis op te dragen."

De pater zal deel uitmaken van de luchtafdeeling der expeditie en dus de vluchten over de Noordpool meemaken.

Maandag vertrekt de pater naar Bergen, waar hij zich op de *Citta di Milano* zal inschepen naar Spitsbergen.

Het kruis, dat de Paus aan generaal Nobile zal meegeven om te plaatsen op de Noordpool, is van zwaar oud hout, dat het meest bestand geacht werd tegen de gure weersgesteldheden aan de Noordpool. Het weegt 80 kilo, is één meter-veertig lang en is versierd met koperen platen en metalen inlegsels. Overeenkomstig aanwijzingen van generaal Nobile, is het voorzien van een massief-metalen punt, 40 centimeter lang, om zeker te zijn dat het bij het neerlaten recht in het ijs komt te staan; aan het boveneinde is een opening gemaakt om er het epigram door den Paus zelf te dicteeren, in te plaatsen.

Over eenige dagen zal het kruis verzonden worden.

Het epigram, dat de H. Vader gemaakt heeft voor het perkament, dat ingesloten zal worden in het Kruis door generaal Nobile aan de Noordpool te planten, luidt, vertaald, aldus: „Dit teeken van Jesus Christus-Koning, heeft de plaatsvervanger van Hem zelf, Pius XI Opperpriester — den 31en Maart gegeven — het vergezellende van heilwenschende gebeden — aan Hubertus Nobile en aan zijn gezellen — die opnieuw op kosten der stad Milaan, zich opmaken voor de luchtreis, opdat de leider der expeditie wanneer hij weer over de Pool zal vliegen, het late vallen om den top van den aardbol te heiligen".

Niet-katholieke getuigenissen over het Eucharistische Congres in Australië.

„The Catholic Press", het voornaamste katholieke orgaan van Australië, publiceert de verschillende officieele en particuliere adhaesiebetuigingen met het aanstaande Eucharistisch Congres te Sydney, waaruit blijkt, dat, evenals in Amerika, ook in Australië het niet-katholieke gedeelte der bevolking heel wat ruimer van inzicht is dan in sommige landen van Europa bij vorige gelegenheden het geval bleek te zijn.

Zoo noemde de president der Volksvertegenwoordiging van Nieuw Zuid-Wales het houden van genoemd Eucharistisch Congres „een evenement van de grootste geestelijke beteekenis voor Australië". Voor mij, schreef de president voorts, „houd ik in de herleving der geestelijke collectiviteit, waarin ik het levendigst belang stel, wijl ik tot diegenen behoor, die vast gelooven, dat de mensch niet van brood alleen leeft".

Ook de kanselier der Universiteit van Sydney en voormalig minister van Justitie in Nieuw Zuid Wales, sprak over het aanstaande congres als een „tegenhanger tegenover het brute materialisme." Maar niet alleen officieele Regeeringsdignitarissen, doch ook hoogwaardigheidsbekleeders van andere kerkgenootschappen zonden vriendelijke adhaesiebetuigingen. Zoo zonden de President-generaal der Methodisten en de Israëlitische opperrabijn Francis L. Cohen hun gelukwenschen en sympathiebetuigingen, waarin elk voor zich het groote belang van dit congres betoogde „ook voor de aanhangers van andere godsdiensten, die de geestelijke factoren voor het persoonlijke en nationale leven eerbiedigen."

Uit het Buitenland

DREIGENDE TEEKENEN.

Wij allen zijn in Gods hand, en de Kerk heeft de belofte van Zijnen steun. Daarom passen vrees en angst voor de wereld en hare machten den waren Christen niet. Maar bezorgdheid voor de toekomst is geen onchristelijke gewaarwording. Zij mag ons vervullen om ons aan te sporen tot uiterste krachtsinspanning en zelfverbetering, als de tijden der beproeving naderen. En, wie kan ontkennen, dat vele teekenen op de komst dezer tijden van nieuwe beproeving wijzen? Het is niet noodig daartoe te speuren in de geheimen van La Salette, noch in Holzhausers voorspellingen, hoezeer deze ook op onze tijden toegepast schijnen te kunnen worden. De dagelijks waar te nemen verschijnselen zijn evenzoovele teekenen van naderende onheilen. De zedelijke verwording, zich uitsprekend in de voortdurende daling der geboortecijfers, in den aard der bekend wordende misdrijven, in de uitstalling van wellust, in de dansontaarding en wat niet meer, ware op zichzelf reeds voldoende aanwijzing van komende rampen. Ten deze kan de waarneming niet bedriegen; — de geschiedenis is hier te duidelijk in hare lessen. Intusschen: zoo'n vervaltijdperk kan eeuwen duren! Tusschen Nero en den val van het West Romeinsche Rijk liggen eeuwen. En keizers als een Marcus Aurelius regeerden nog voordat het tot den val kwam. Maar er zijn andere verschijnselen, die, als 't ware de zekerheid geven dat ook in een meer nadere toekomst zware conflicten van allerlei aard dreigen.

En hier doelen we op de snel groeiende sociale tegenstellingen, die enige weken geleden in Duitschland weer leidden tot nieuwe socialistische zegepralen in een zoo historisch conservatieve burcht als Postdam is; en die zooeven in Weenen en het Salzburgerland eveneens nieuwe socialistische successen hebben veroorzaakt, welke dan eindelijk eens de oogen mogen openen voor de ware en voornaamste redenen van den socialistischen groei in Oostenrijk.

Niet daarop echter kan de hoofd aandacht worden geconcentreerd, daar we hier immers te doen hebben met een geenzins nieuw verschijnsel, dat aan de bestaande bezorgdheden er eene van meer dringenden aard zou kunnen toevoegen. Dit is echter wel het geval met de gebeurtenissen in Italië, en daarom waren het juist deze die wel in staat waren heel in 't bijzonder de belangstelling der katholieken voor zich op te eischen.

Reeds bespraken we de brute en brutale rede, door Mussolini gehouden naar aanleiding van Mgr. Seipels pleidooi voor de Duitsche Zuid Tirolers. Die rede was eenvoudig een algeheel ter zijde schuiven van de rechtskwestie, meer speciaal van de natuurrechtskwestie welke zich in deze zaak opdringt en een ongegeneerd beroep op de macht zonder meer: Italië was groot; Italië was sterk; Italië telde 40.000.000 inwoners en Zuid Tirol maar een handjevol; Italië had 92 provincies en Zuid Tirol was er maar eentje daarvan: *dus* hadden de Tirolers te bukken voor Italië, *dus* mochten ze zich niet beklagen als ze geen Duitsch onderwijs kregen, ja zelfs niet als hunne kinderen het katechismusonderwijs niet in hunne moedertaal konden ontvangen tengevolge van de fascistische dwangmaatregelen. Mussolini heeft, toen hij dit alles zeide, misschien niet geweten, dat hij in strijd kwam met een duidelijke beslissing van het Concilie van Trente, dat, steunend op andere voorschriften dienaangaande de herderlijke zorgen voor de geloovigen in het geheele rechtsgebied der Kerk wil uitgeoefend zien in de moedertaal. Want er is Mussolini en het fascisme zeker veel aan gelegen niet met de Kerk in conflict te geraken, althans zeker voorloopig niet.

We raken hier, zooals men weet, een punt aan, dat onder katholieken, ook onder de leiders en denkers, heel verschillend en uiteenloopend wordt beoordeeld. Twee meeningen teekenen zich scherp af. Volgens de eene meening zou Mussolini uit oprechte innerlijke overtuiging allerlei voor de Kerk gunstige maatregelen hebben getroffen en moeten de katholieken in hem een machtigen steun en een bevrijder zien. Nog pas hebben de nationalistisch gezinde katholieken van Italië zijn vertrouwen in hem uitgesproken. Over het algemeen behooren de katholieken, die met zoo groote bewondering tot den Italiaanschen dictator opzien tot de groep, die een behoudsgezinde politiek voorstaat. Hun eerste kennismaking met Mussolini toonde hem in den vorm van den bedwinger der communistische onlusten, en dit wekte niet alleen op zichzelf sympathieën maar besliste bij hen vrijwel dadelijk ten gunste van Mussolini's geheele politieke persoonlijkheid.

Volgens de andere meening, door vele democratische katholieken aangehangen, heeft Mussolini, hoezeer ook de onderdrukking der communistische oproeren moet worden toegejuicht, van de gelegenheid gebruik gemaakt, om den volksinvloed op de wetgeving in Italië te breken en zichzelf en zijne vrienden de lucratieve bestuursmachine van den staat in handen te spelen. Hij zou daarbij niet door welomschreven denkbeelden, maar alleen door een sterk nationalistisch gevoel, dat droomt van een herstel der Italiaansche suprematie in Europa, à l'instar van het oude Rome, gedreven zijn geworden. Bij de latere omlijning dezer vage gevoelens uitte zich dit nationalistisch sentiment in eene staatkundige ordening, welke er op berekend is alle levende krachten der natie en al hare vermogens in dienst te stellen van den Italiaansche staat, ter verzekering van diens overheerschende positie. Daartoe moesten alle instellingen, partijen, groepen en persoonlijkheden worden gebroken, die de uitvoering van dit plan in den weg stonden, omdat zij, op welke wijze dan ook, de ontplooiïng der individueele persoonlijkheid als hoofddoel aller óók staatkundige activiteit beschouwen en dus ook den staat in laatste instantie, daartoe willen doen dienen en niet omgekeerd. Deze katholieken waren van oordeel, dat het fascisme, met zulk een doel voor oogen en zulke middelen aanwendend, *noodwendig en onvermijdelijk* ten slotte in conflict *moest* komen met het katholisme, dat, als instituut tot opvoering der zielen naar God, den individueelen mensch als „finis totius generationis", als maatstaf aller geschapen dingen beschouwt en dus nooit kan toestaan, dat de staat als doel en de mensch louter als middel om het staatsdoel te bereiken, wordt beschouwd. Mussolini's katholiek-gezinde maatregelen beschouwden deze katholieken van meet af als niets anders dan middelen en pogingen om ook de Kerk in dienst te stellen van Italië's grootheid, zooals hij ook St. Franciscus slechts vermocht te zien als een roem van Italië.

De onzekerheid omtrent het werkelijk wezen van het fascisme kon zoolang voortbestaan en bestaat ook nog voort, omdat het nog steeds geen scherp omschreven stelsel is, al verschenen er in den laatsten tijd wel eenige werkjes, die dit wezen poogden vast te leggen, zonder in staat te zijn de bezwaren en het wantrouwen van de aldus geörienteerde groep katholieken te kunnen overwinnen.

Daarbij speelt uiteraard ook de beoordeeling van Mussolini's persoonlijkheid een rol. De herhaalde verklaringen van den duce, dat hij een bewonderaar is van Macchiavelli, waren wel op de allerlaatste plaats in staat het wantrouwen te verminderen. Macchiavelli is immers juist de man, die den machthebber, welke nog maar korten tijd de macht in handen heeft, den raad geeft groot-veinzaard te zijn en godsdienst en zedelijkheid vóór te wenden om de volksgunst te winnen. Enkele karaktertrekken, met same zijn sterk op uiterlijk effectbejag berekende pose, benevens het feit, dat hij geen practiseerend katholiek is, droegen er nog toe bij, 't wantrouwen dezer groep te doen groeien. Een oogenblik scheen het, dat de eerste groep in de gebeurtenissen een versterking zou krijgen voor haar inzicht: dat was, toen zoowaar 't fascisme de oplossing der Romeinshe kwestie scheen te zullen brengen.

In de laatste dagen echter namen de verschijnselen toe, die er op wezen, dat het wantrouwen der tweede groep maar al te gerechtvaardigd was.

Dat begon, toen het bericht de ronde deed, dat er een aanslag was gepleegd op het leven van Pater Tacchia Venturi S.J. Ingewijden wisten, dat aan dezen geleerden Jezuiet een grooten invloed op Mussolini werd toegeschreven en ook dat Pater Venturi zich zeer interesseerde voor de oplossing van het Romeinsche vraagstuk.

Toen op diens leven een aanslag was gepleegd, schreef de pers dien toe aan de vrijmetselarij. Dat klonk ook wel aannemelijk.

Wat bleek echter? Niet meer of minder dan dat de aanslag gepleegd werd door iemand die zich De Angelis noemt — hij heet echter anders! — voorgaf in het klooster te willen treden en — overtuigd fascist, ja zelfs de koerier tusschen Mussolini en Kardinaal Gasparri, tijdens de jongste onderhandelingen over de Romeinsche kwestie! . . . .

De man is niet vervolgd.

En 'n sluier geworpen over dit vreemd gebeuren, dat onwillekeurig doet terugdenken aan Macchiavelli's held: Cesare Borgia.

Daarop volgde een merkwaardig stilzwijgen der „Osservatore" over de Romeinsche kwestie en óók over Mussolini's rede betreffende Zuid Tirol.

De fascistische pers is over dit stilzwijgen dan ook hevig ontstemd en eischt van Kardinaal Gasparri ophelderiug. De „Tevere" beweert zelfs, dat de pauselijke staatssecretaris zich op een ongunstige wijze over het fascistische régime zou hebben uitgelaten en meent goed te doen er den kardinaal aan te herinneren, dat hij behalve geestelijke ook Italiaan is.

Op al dit geschrijf heeft het Vatikaan geen antwoord gegeven.

Thans echter heeft Z. H. de Paus zelf het stilzwijgen verbroken. Hij heeft een redevoering gehouden voor het uitvoerend comité der Romeinsche diocesane unie, waarin hij zich richtte tegen het optreden der (hierboven genoemde hun vertrouwen in het fascisme uitgesproken hebbende) nationaal-katholieken, die, aldus Z. H., zeer eigenaardige opvattingen inzake de verhouding tusschen Kerk en Staat hebben verkondigd. Inzonderheid werd door Z. H. als anti-katholiek gedoodverfd de actie van deze organisatie, welke onlangs in het Kapitool bijeen kwam, om middelen te vinden ter bijlegging van de Romeinsche kwestie. De Paus beklaagde zich erover, dat deze katholieken het niet noodig hebben geacht, zich tot den H. Vader te wenden, doch wel naar het Kapitool zijn gegaan, alsook over de wijze waarop zij aldaar over de Romeinsche kwestie hebben gesproken.

Z. H. verklaarde dat hij herhaalde malen de goede zijde van het huidige régime had erkend, en dat men deze woorden overal had gepubliceerd. Echter heeft men herhaaldelijk getracht de strekking daarvan aan te tasten, waarvoor men zich niet schroomde om het betoog uit zijn verband te rukken.

Wij weten ook, aldus Z. H., hoeveel betreurenswaardige misstanden er nog bestaan en wij weten eveneens in welke toestanden de christelijke jeugdopvoeding zich bevindt. Z. H. beklaagde de plannen die bestaan om de geheele jeugdopvoeding uit de handen der Kerk te nemen en over te dragen aan den Staat en dit nog wel in weerwil van de verzekeringen, welke men den Paus gegeven heeft. Eveneens bemoeit men zich met de leiding van katholieke vereenigingen en congregaties, welke onder de rechtstreeksche leiding der bisschoppen staan.

Ten slotte heeft Z. H. er op gewezen, dat men blijkbaar uit zijn stilzwijgen verkeerde conclusies heeft getrokken, terwijl dit zwijgen niettemin ten doel had de situatie niet te verergeren.

Het eenige blad, dat een uittreksel uit de pauselijke allocutie publiceerde was de „Osservatore Romano", de overige bladen zwijgen.

De publicatie van deze allocutie van Z. H. de Paus, is, naar de Voss. Ztg. meldt, door Mussolini *voor geheel Italië verboden.*

Welke gevolgen dit hebben zal, zoowel voor het katholicisme als voor het fascisme in Italië, indien de situatie zoodanig zou verscherpt worden, dat de katholieken tot een principieele stellingname worden gedwongen, is nog niet te overzien. Wel is echter zeker, dat al deze gebeurtenissen voor de juistheid van inzicht der tweede bovenbedoelde groep van katholieken schijnen te getuigen en dat nog zware beproevingen voor de Italiaansche katholieken en dus ook voor de geheele Kerk schijnen weggelegd.

N. E. 29 Mrt. SUB UMBRA